

DUALITATEA ENERGETICO-INFORMAȚIONAL-DIVINĂ A CREAȚIEI ȘI EVOLUȚIEI MATERIEI UNIVERSULUI

Dr. Mihai C. Teodorescu

*Medic primar dermatolog la Institutul Național de Medicină Sportivă,
doctor în filosofie*

Noile descoperiri făcute în microfizică la începutul secolului 20 au impus revizuirea profundă a conceptului de materie și atom. S-a dovedit că atomii materiali au o structură complexă, că nu sunt inerți și pasivi, ci au o existență vie, în plină desfășurare și evoluție, iar microparticulele atomului sunt supuse principiului existenței obiective a dualității undă-corpusul, adică al dualității: materie *discontinuu* – energie *continuu*. Pe de altă parte, Albert Einstein demonstrează că spațiul și timpul nu au un caracter absolut și infinit, ci sunt însușiri relative ale substratului material al realității obiective. Această nouă concepție asupra naturii spațiului și timpului este confirmată de teoria Big-Bang-ului, formulată de Edwin Hubble în 1929, pe baza observației astronomice că toate galaxiile se depărtează progresiv unele de altele – ceea ce susține ipoteza unui univers material finit în spațiu-timp și aflat în expansiune în perioada actuală. S-a dedus că a existat un moment inițial al evoluției universului, când acesta era extrem de mic, dens și compact, o singularitate materială punctiformă, asupra căruia Dumnezeu-Tatăl și-a exercitat acțiunea sa creatoare inițială prin mecanismul unei Mari explozii (Big-Bang). Ideea corespunde, în linii generale, mecanismului secvențial al creației divine, descrise de Moise în Vechiul Testament.¹ Pe de altă parte, caracterul finit în spațiu și timp al creației Divine demontează toate argumentele logicii transcendente prin care I.Kant se străduia să demonstreze caracterul fictiv al ideii

de Dumnezeu. Kant afirma că ideea de Dumnezeu rezultă din necesitatea lăuntrică de unitate a omului, pe care el încearcă în zadar să o aplice universului material al realității concrete, dar nu reușește, deoarece acesta este infinit – așa cum demonstra astronomia din vremea aceea, dar și logica științelor secolului al XVIII-lea: „în spațiu nu putem stabili elementele ultime, căci diviziunea materiei merge la infinit², ca și regresivitatea în timp. Spațiul este infinit nu numai în totalitatea sa, ci și în fiecare părțică oricât de infimă. Timpul și spațiul exclud creația divină.”³

Noile descoperiri făcute în științele naturii la mijlocul secolului XX, prin fundamentarea teoriei informației și aplicării ei în sistemele tehnice (inteligenta artificială: calculatorul electronic) și biologice (inteligenta naturală) au produs o revoluționare a gândirii filosofice prin revizuirea gândirii europene a ultimelor secole cu privire la conceptele de materie, conștiință și Divinitate. Din această revizuire a rezultat o concepție despre univers radical diferită de cea clasică.

Primii pași în acest sens au fost făcuți în 1948, când Claude E. Shannon elaborează teoria matematică a informației și Norbert Wiener pune bazele înțelegerii calitative a conceptului de informație în cartea sa intitulată *Cibernetica*. În 1953 este descoperit substratul molecular biologic al informației ereditare prin evidențierea acidului dezoxiribonucleic (ADN) de către J.D.Watson (S.U.A.) și F.H.Crick (Anglia). Medicul neurolog cibernetician

¹*Geneza (Facerea)*, cap.1 prezintă creația divină secvențială, în etape, pe înțelesul oamenilor de rând, care au trăit cu 3.500 de ani în urmă, care nu aveau cunoștințele necesare pentru a înțelege teoria universului în expansiune. În realitate, aceste etape ale creației descrise de Moise, aparent naive, corespund logic secvențialității apariției legilor naturii și a organizării ei informaționale. De pildă, Stephen Hawking demonstrează că mecanica newtoniană și teoria relativității a lui Einstein nu funcționau în acel moment inițial al creației, deoarece acestea presupuneau existența unui sistem material suplimentar de referință, într-un cadru geometric, care ar fi fost inoperant în acea perioadă inițială, punctiformă, a dezvoltării universului.

²Fapt infirmat în prezent de microfizică prin principiul dualității undă-corpusul.

³Ion Petrovici, *Douăsprezece prelegeri universitare despre Immanuel Kant*, Editura „Agora”, Iași, 1994, p.164-165.

englez Ross Ashby, în lucrarea sa *Introducere în cibernetică* – publicată în 1956 – dezvoltă aspectele matematice și tehnice ale informației biologice. Apariția neuroștiințelor cognitive în ultimele decenii ale secolului XX, care beneficiază de tehnici de investigație pe viu neinvazive, extrem de performante (rezonanța magnetică nucleară, tomografia cu pozitroni, tomografia prin emisie de fotoni etc.) a permis să se înțeleagă că structura informațională a sistemelor biologice și tehnice este formată dintr-un ansamblu de conexiuni ale semnalelor⁴ care circulă între sistemul material emițător și sistemul material receptor (indiferent de faptul că acest sistem material e un calculator electronic, individul uman, o celulă sau o biomoleculă). Aceste conexiuni interdependente sunt de trei tipuri: semantice (semn-obiect), sintactice (conexiunea semnelor între ele pentru a forma un alfabet: uman, molecular, celular etc.) și pragmatice (relația semnelor cu sistemul material destinat, valorificator al său). Prin urmare, informația e o formă specifică de conexiune între sistemele materiale reale (indivizi umani, indivizi biologici, celule, molecule etc.), un tip de interacțiune. Norbert Wiener arată că informația nu este materie, energie sau o formă superioară de mișcare a materiei – cum afirmă unii filosofi materialisti – deoarece are un specific calitativ distinct, care o transformă într-o coordonată existențială fundamentală a realității obiective, alături de materie și energie. Cum materia și energia se transformă una în cealaltă, în funcție de viteza sistemului material real de referință (A.Einstein), rezultă că la baza a tot ce există stau două entități: substratul material-energetic și informația. Energia devine o măsură a mișcării materiei, iar informația o măsură a ordinii și organizării sistemelor reale, materiale, tip Bertalanffy. Conceptul de informație constituie un argument al metafizicii științelor cognitive⁵, dezvoltate în a doua jumătate a secolului XX, prin care se dă Logosului o semnificație care corespunde exigențelor unei teologii naturale noi aflată în concordanță cu elementele rațional științifice (de filosofie naturală) din filosofia creștină patristică și scolastică. În acest sens, se poate afirma că informația este forma energiei divine interiorizată în materie, adică a Fiului, în sensul creștin al cuvântului, deoarece statutul divin al lui Hristos s-a

delimitat în momentul Big-Bang-ului – când Dumnezeu-Tatăl a decis crearea universului prin întruparea în materie a Fiului său sub forma informației care este însăși Cuvântul său: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El este viața și viața este lumina oamenilor.”⁶ Acest mesaj din *Sfânta Evanghelie după Ioan*, transmis oamenilor cu aproape 2000 de ani în urmă, conține termenul de *cuvânt*, care corespunde întru totul semnificației termenului științific actual de *informație*, însă pentru conștiința oamenilor din acea perioadă era termenul cel mai potrivit; având în vedere că nuanțele sale universal-științifice și matematice nu aveau cum să fie cunoscute. Așa cum se constată din interpretarea versetului 4 al capitoului 1 din *Sfânta Evanghelie după Ioan*: viața însăși are un fundament informațional divin: „Întru El este viața și viața este lumina oamenilor”. Dacă trebuințele trupului uman (hrană, lichide, sex etc.) au un caracter predominant individual și predispun la egoism, atunci informația interumană este baza spiritualității și a integrării în universal prin intermediul *cuvântului*. În Scriptură este scris: „Dumnezeu a făcut pe om după chipul său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut.”⁷

În acest început de mileniu 3, științele cognitive demonstrează, prin argumentele antropologiei și neuroștiințelor, că Dumnezeu a dăruit omului o hiperspecializare informațională, care are ca substrat material neuronal emisfera cerebrală dominantă, pe când toate celelalte specii animale au o hiperspecializare somatică (hiperspecializarea membrilor anterioare la maimuțe, aripilor la păsări, aparatului maxilo-facial la feline, canide, musculatura corpului la șerpi etc.). Prin urmare, hiperspecializarea informațională a omului reprezintă însăși „chipul și asemănarea cu Dumnezeu” (*Geneza*, 2, 27) aflată în persoana omului prin *lumina* energiei necreate aprinsă în sufletul său (*Pildele lui Solomon*, 20, 27) sub forma informației din ADN.

Metafizica actuală a științelor cognitive poate să afirme că statutul divin al întrupării Divinității în materie⁸ are o natură informațională care implică organizarea întregului univers fizic și biologic pe

⁴Semnului este o unitate indisolubilă dintre semn (care poartă o semnificație, fiind un invariant virtual) și un purtător material-energetic al acestuia care permite deplasarea semnului într-un canal de comunicare situat între emițător (sursă) și receptor (destinatar).

⁵Științele cognitive sunt următoarele grupe de discipline între care se instituie legături reciproce: informatica, neuroștiințele, psihologia, lingvistica, antropologia și filosofia științelor.

⁶*Sfânta Evanghelie după Ioan*, cap.1, versetele 1-4.

⁷*Biblia, Vechiul Testament, Geneza*, cap.2, verset 27.

⁸Divinitate care are calitate de Fiu în conceptul creștin al Sfintei Treimi.

paliere structurate informațional printr-un amplu proces de organizare divină: structura informațională a atomului se integrează în structura moleculei, aceasta din urmă în structura celulei, apoi celula în țesuturi și organe, urmează etajul superior format din macroorganismele vegetale, animale și umane, apoi ecosistemele, biosfera, planeta, structurile sistemelor stelare, galactice, metagalactice... până la întregul univers.⁹ Dumnezeu este prezent în imanența lumii materiale prin această dimensiune informațională a Sa care dă viață naturii și reprezintă Binele.¹⁰ Științele cognitive demonstrează în prezent că informația nu are o structură spațio-temporală proprie la nici un nivel de organizare a materiei, fiind o existență mijlocită, mediată, ea există în spațiul și timpul sistemelor materiale reale, cu existență nemijlocită, adică a sistemelor material-energetice (emițător, receptor și partea materială a semnalului). Însuși Fiul lui Dumnezeu, atunci când s-a întrupat în om, cu 2000 de ani în urmă, a trebuit să respecte legea lui Dumnezeu, a dependenței informației sale divine de materie – fapt demonstrat prin statutul său uman: a fost ispitit ca orice om (*Evrei*, 4, 15), a obosit (*Ioan*, 4, 6), a flămânzit și a însetat (*Ioan*, 19, 28), a dormit (*Matei*, 8, 24).

Așadar, Divinitatea se interiorizează informațional în om și toate sistemele materiale ale universului – proces început odată cu fundamentarea statutului divin al lui Hristos, care a avut loc la crearea universului prin Big Bang. Mecanismul intim al imanenței sale se găsește în relația informației divine cu structura profundă a sistemului material-energetic real (celulă, om, animal, copac, planetă etc.). Esența acestei relații e dată mai ales de raportul informației divine cu energia structurii materiale, fiind mai puțin semnificativ raportul informației divine cu materia însăși a cărei spațialitate, temporalitate și perisabilitate sunt cunoscute. Semnificația acestei idei a fost genial intuită de călugărul scriitor ortodox Grigorie Palama (1296-1359), care a considerat că Logosul este prezent în întregul univers, sub forma unei continuități divine, prin energiile necreate, care izvorăsc din persoana lui Dumnezeu și realizează astfel o legătură *continuuă* între oameni și Dumnezeu. Interpretarea actuală, cognitivă a palamismului ne permite să afirmăm că esența informației – în calitate de coordonată existențială fundamentală a universului – o reprezintă tocmai *continuitatea* energetică a substratului material al mesajului. De pildă, dacă

postul de televiziune care transmite Liturgia duminicală și persoanele care emit din programul TV își păstrează individualitatea într-o formă *determinată* spațio-temporal, *discontinuuă*, atunci informația emisă, prin semnalele ei, se află în același timp în toate locurile, găsindu-se într-o formă *nedeterminată* și având atributul *continuității* energetice divine, ca bază a generalului-spiritual.

Dacă informația – în calitate de dimensiune existențială fundamentală a realității obiective – explică aspectul nedeterminat al *continuității* legăturii cu făpturile a unicului Dumnezeu la nivelul întregului univers material, atunci actualizarea informației divine pe un sistem material, real, va produce totdeauna ordine cauzatoare de viață sub forma *discontinuuă, determinată*, individuală, monadică a autoorganizării și autoreproducerii divine a sistemului material-energetic real.

Teoria modernă a informației ne poate explica mecanismul științific cognitiv al modului în care suveranitatea Treimică a unicului Dumnezeu se exercită asupra omului, făpturilor și tuturor sistemelor materiale. Însușirea persoanei lui Dumnezeu de a se afla în același timp *acum* și *aici* în calitate de Dumnezeu-Tată, și Fiu care porcede de la Tatăl, pentru a da viață, a organiza sistemele materiale, a crea și totodată aceeași persoană divină să fie prezentă în același timp și în toate părțile universului prin continuitatea energetic-informațională a legăturii dintre unica persoană divină și lume – reprezintă o caracteristică ce aparține numai și numai energiei divine (necreate) și niciodată făpturilor, omului sau oricărui sistem material real. Pentru om, ale cărui organe de simț realizează o percepție într-un spațiu microscopic, perspectiva comuniunii dintre Persoana Tatălui sau Fiului (care porcede de la Tatăl) și Persoana Duhului Sfânt devine de neînțeles pentru intelect din punct de vedere al posibilităților de cunoaștere, deoarece nu se poate construi prin intuiția sensibilității umane. Minte omenească nu poate înțelege cum aceeași persoană divină se află *acum* și *aici* în calitate de Fiu, cu o aparență a *discontinuității* energiei necreate și totodată să se afle în comuniune cu Persoana Duhului Sfânt, care ființează în toate părțile universului, ca o *continuitate* energetic-informațională a Duhului, care se manifestă în materia creată sub forma autoorganizării și autoreproducerii divine a tuturor sistemelor materiale reale din univers (atom, moleculă, celulă etc.).

⁹ Această reprezintă teoria generală a sistemelor (General System Theory: GST) formulată în secolul XX de biologul american Ludwig von Bertalanffy.

¹⁰ Impulsurile fizice, biologice sau informaționale (satanice) cu caracter dezorganizatoric, care se opun adaptării la mediu: păcatul, răutatea, viclenia etc. reprezintă Răul în limbajul filosofiei cognitive sau Diavolul în limbaj teologic.

Această comuniune dintre noțiunea cu un statut ontologic ușor de înțeles a Persoanei Tatălui sau Fiului și noțiunea, cu un statut ontologic ieșit din comun a ipostazei divine a Persoanei Duhului Sfânt, conținută în dogma Sfintei Treimi, reprezintă pentru gândirea umană un veritabil paradox care face ca: „învățătura despre Sfânta Treime să fie una dintre cele mai adânci și dificile de cuprins și înțeles de mintea omenească“ (Dumitru Stăniloae). Dar teoria științifică actuală a informației reușește să lămuirească unele aspecte ale misterului Treimii: *cuvântul* care purcede în univers de la Persoana lui Dumnezeu Tatăl sub forma Duhului Sfânt este o *lumină a Domnului*, adică o informație energetică divină care are o putere creatoare de a autoorganiza și autoreproduce sistemele materiale reale. Prin urmare, *comuniunea* celestă dintre Persoana Divină a Tatălui creator (sau Fiului întrupat în materie) și ipostaza Persoanei Divine a Duhului Sfânt se manifestă în materia creată a universului prin *dualitatea* energiei informaționale necreate de a se afla în același timp, *acum* și *aici*, ca instanță creatoare (sfeșnic al *luminii Domnului*): structura sistemului material real ca resursă sau receptor de informație divină și totodată de a se afla în toate părțile spațiului, sub forma semnalelor care se propagă prin canalul de comunicație dintre sistemul material sursă și sistemul material destinat al mesajului. Așadar, între *comuniunea* Persoanei Divine (Tată sau Fiu) și Persoana Divină a Duhului Sfânt, pe care o găsim în dogma Sfintei Treimi, și *dualitatea* energiei informaționale de autoorganizare și autoreproducere divină a sistemelor materiale reale nu trebuie să se pună semn de egalitate, ci trebuie înțeleasă doar ca o relație de corespondență între ordinea divină și ordinea lumii, adică între *comuniunea* între cele două ipostaze ale Persoanei Divine creatoare și *dualitatea* energiei informaționale de autoorganizare și autoreproducere divină a sistemelor materiale reale create de Dumnezeu.

Existența real-obiectivă a conceptului de Trinitate și pătrunderea lui în imanența lumii este înțeleasă și interpretată într-un limbaj care diferă între teologia creștină și filosofia științelor. *Comuniunea* celor două ipostaze principale ale Persoanelor din dogmatica teologică a Trinității este numită de unii filosofi prin expresia: *dualitate* divină. De pildă, dualitatea divină este prezentată de I. Kant ca o

antinomie a rațiunii umane, manifestată ca un conflict al ideilor transcendente¹¹ care există numai în mintea omului. O explicație a acestei poziții o găsim și în inexistența unei baze tehnice perfecționate a cercetării științifice (în secolul 19, când a trăit Kant), ceea ce făcea ca majoritatea paradigmelor științelor naturii să aibă un caracter metafizic, iar discursul filosofic să se limiteze la un metadiscurs despre științe. Lucian Blaga are o poziție asemănătoare cu I.Kant atunci când încearcă să deducă principiul dualității divine prin interpretarea laică a dogmei creștine a Trinității, ceea ce-l face să ajungă la concluzia că aceasta este o ficțiune creată de dogmatismul religios – motiv pentru care o numește *antinomie transfigurată*¹² a rațiunii umane. A fost necesar ca experiențele științifice ale microfizicii și macrofizicii secolului XX să demonstreze faptul că energiile necreate pot să ducă la apariția unor fenomene de neînțeles pentru intelect, de neconstruit prin intuiție sensibilă sau rațional-umană, care să rupă suportul, crezut absolut necesar, între noțiunile tradiționale și logică. Primul pas în acest sens a fost făcut prin descrierea dualității undă-corpusul – existență obiectiv în microfizică – fapt realizat de către fizicianul german Max Planck (1858-1947) care l-a determinat pe Erwin Schrödinger¹³ să considere că dualitatea divină a energiilor necreate îi apare omului ca un paradox aritmetic al existenței unui singur Dumnezeu în multiplicitatea sistemelor materiale, concrete¹⁴.

Dezvoltarea tehnologică a științelor naturii în secolul XX a demonstrat dualitatea universal-divină a tuturor categoriilor de energie informațională: pe de o parte, *discontinuitatea* substratului material-energetic a individualităților sursei și destinatarului comunicării, care totdeauna se află în mod determinat, *acum* și *aici*, iar, pe de altă parte, asistăm la *continuitatea* câmpului semnalelor care se propagă între sursă și destinat, semnale care se află în același timp în toate părțile spațiului – fapt demonstrat experimental atât în microfizică – prin dualitatea undă-corpusul, cât și în macrofizică prin dualitatea masă-câmp.

Se știe că Michael Faraday și James Clerk Maxwell au descoperit existența câmpului electromagnetic. Ei au definit câmpul ca fiind o stare a materiei care are capacitatea de a exercita o forță, depășind semnificația pur materialistă a termenului

¹¹I.Kant, op.cit, p.349-398.

¹²Lucian Blaga, *Eonul dogmatic*, Editura Humanitas, București, 1993, p... De observat că Lucian Blaga preia expresia de antinomie transfigurată din terminologia folosită de I.Kant pentru dualitate și contradicții fanteziste ale minții umane.

¹³Fizician austriac, 1887-1961, care a primit premiul Nobel în 1933 pentru studiile sale în domeniul structurii atomului.

¹⁴Erwin Schrödinger, *Ce este viața? Spirit și materie*, Ed.Politică, București, 1989, p.159-160.

de forță dată de fizica newtoniană. Inițial, ei au înțeles câmpul în sensul filosofiei materialiste tradiționale: ca o stare de tensiune mecanică a unui mediu material invizibil, omniprezent, numit eter. Einstein a fost cel care: „a afirmat răspicat că nu există nici un fel de eter, deoarece câmpul electromagnetic este o entitate fizică de sine stătătoare care se propagă în vid și nu poate fi explicată în cadrul teoriei newtoniene”.¹⁵

Așadar, dualitatea energiei necreate are un caracter universal: *continuitatea* luminii Domnului în toate formele de energie necreată se scindează în și pentru ea însăși ca *discontinuitate*, prin acțiunea informațională de autoorganizare divină datorită căreia energia necreată formează permanent structura material-energetică a fiecărui tip de sistem material real-obiectiv concret: atom, moleculă, celulă, macroorganism pluricelular (vegetal, animal, uman), ecosistem, planetă, stea, galaxie ș.a.m.d.

Dualitatea energiei informaționale divine explică existența unității indisolubile dintre Creație și Evoluționism. Principiul metafizicii științelor cognitive al *continuității* informaționale a spiritului divin (*lumina Domnului*) corespunde conceptului energiei divine (necreate) descrise de teologul ortodox Grigore Palama, energie necreată care stă la baza tuturor formelor de energie creată de Dumnezeu prin modalități informațional-energetice *discontinue* de autoorganizare divină microfizică (energia cuantică) și macrofizică (energia mecanică, fizică, chimică, psihic-individuală, psihosocială etc.).

Evoluția întregului univers fizic, inclusiv evoluția biologică, se explică prin vivacitatea informațională a Divinității întrupate (în calitate de Fiu). Ea este o expresie a *continuității* energetic-informaționale a esenței Divine și se manifestă în oricare loc al universului. De pildă, razele soarelui pot produce fotosinteză în orice planetă a sistemului solar. Dimpotrivă, creația divină este o expresie a *discontinuității* divine: ea are loc *acum* și *aici*, la nivelul sistemului material concret, real, material; este însăși procesul fotosintezei, al mutațiilor genetice adaptative, al ontogenezei moleculare etc. Persoana lui Dumnezeu a creat întregul univers prin actul creator universal al Big-Bang-ului, dar filosofii cognitiști actuali afirmă (ca Sf. Augustin și Thomas d'Aquino) că: „lumea s-ar prăvăli în neant dacă n-ar fi creată în fiecare clipă de Dumnezeu”.¹⁶ Iată un exemplu

concret al acestei dualități divine a energiei necreate a Creației și Evoluției în cazul apariției omului: omul modern are o identitate genetică¹⁷ de 70% cu maimuțele antropoide actuale și cu specia de maimuțe numită *Australopitec* din care a provenit omul. Informația din acizii nucleici celulari și genele ADN reprezintă manifestarea *continuității* energetice-informaționale necreate (divine) din interiorul molecular al acizilor nucleici ai tuturor făpturilor. Mutațiile genetice care au condus la apariția hiperspecializării informaționale a omului constituie manifestarea *discontinuității* energetic-informaționale a Divinității întrupate.¹⁸ Prin acest act de mutație genetică Dumnezeu a creat omul din interiorul divin al sistemului biologic – creație realizată prin intermediul energiei necreate. Actul în sine al creației omului este o expresie a *discontinuității* energiei necreate care precede de la Dumnezeu și în nici un caz nu trebuie interpretat ca o posibilă discontinuitate a persoanei lui Dumnezeu.

În momentul când Dumnezeu a creat universul material prin Big-Bang, am avut doar aspectul *discontinuu* al puterii informaționale a persoanei Tatălui-Creator de la care au emanat, în același timp, razele energetic-informaționale necreate, ca un aspect al continuității sale universale (expansiunea universului), fără ca prin aceasta persoana lui Dumnezeu să piardă ceva din substanțialitatea sa spirituală (informațional-divină), asemănător felului în care undele de televiziune se împrăstie pretutindeni, fără ca persoanele care emit din postul TV să-și piardă individualitatea. Această energie necreată, care este permanent asociată informației divine, a fost numită în Sfânta Scriptură a Vechiului Testament prin sintagma *lumina Domnului*. Ea pătrunde în lume ca o expresie a Logosului, care reprezintă o forță de autoorganizare divină și dă naștere structurii sistemelor materiale reale, adică sufletelor, care sunt sinteze informaționale cu un substrat material-energetic: „sufletul omului este un sfeșnic al Domnului”¹⁹, ceea ce semnifică faptul că sufletul a fost produs de energia informațională numită *lumina Domnului*, iar prin substratul său informațional-divin și în același timp material reprezintă el însuși un „sfeșnic” care poate emite lumină spirituală.

Filosofia materialist-ateistă împreună cu orientările nominaliste, neokantiene și neopozitiviste ale

¹⁵Fritjof Capra, *Taofizica*, Editura Tehnică, București, 1995, p.51.

¹⁶Mircea Florian, op.cit., p.189.

¹⁷Este vorba de identitatea structurii informațional-genetice: gene ca fragmente ale acidului nucleic celular numit ADN.

¹⁸Cu alte cuvinte, a statutului divin al lui Hristos.

¹⁹*Pildele lui Solomon (Proverbe)*, cap.20, verset 27.

Occidentului european afirmă că materia există din eternitate, iar dimensiunile sale spațiale și temporale sunt infinite. Dacă ar fi așa, atunci Dumnezeu nu ar mai fi atotputernic și unic în univers, ci ar fi limitat în forța sa de către existența materiei. Dar astronomia și astrofizica secolului XX au demonstrat existența Big-Bang-ului, care confirmă științific faptul că materia universului este limitată în spațiu-timp și a fost creată de Dumnezeu sub forma unui atom inițial, extrem de dens, căruia El i-a provocat o primă explozie, dirijată ulterior prin mecanisme informaționale (datorită Logosului) la nivelul fiecărei galaxii nou create, unde au avut loc tot explozii dirijate informațional-energetic-divin de către Persoana sa.

Interiorul fenomenal al sistemelor materiale, reale, tip Bertalanffy, este lumea perceptibilă a structurii lor interne, așa cum este cunoscută cu ajutorul aparatelor tehnice de cercetare în biologie și medicină, de exemplu, metodele de rezonanță magnetică nucleară utilizate pentru a observa medical activitatea și aspectul unor organe interne ale corpului omenesc. Dacă interiorul fenomenal are o pondere mai mare a substratului material-energetic, atunci interiorul esențial este sărac din punctul de vedere al substratului material-energetic, fiind predominant informațional. El este esența cea mai profundă a sistemului material, care corespunde ideii lui Platon, fiind cunoscut prin abstractizare constructivă, pornind de la interpretarea intrărilor și ieșirilor sistemului material (*cutia neagră*). Din punctul de vedere al metafizicii științelor cognitive, interiorul esențial al *cutiei negre*²⁰ reprezintă latura discontinuă a energiei informaționale necreate care semnifică principiul determinării acesteia în lumea reală. Determinarea completă a *luminii Domnului* la nivelul sistemului material real tip Bertalanffy înseamnă informație actualizată *acum* și *aici* sub forma fluxului determinativ intern de autoorganizare și autoreproducere a sistemului. Această informație-putere asigură unitatea interioară a sistemului material real, constituind sinteza sa originară, eul său divin²¹. Acest eu divin al sistemului material conferă elementului substanțial-energetic din structura sa proprietăți pe care nu le mai are

atunci când este scos din configurația sa. De pildă, eul divin al atomului face ca electronul din orbita exterioară să confere acestuia însușirile sale chimice (valența), însușiri care dispar când același electron este scos din structura atomului. Molecula ADN din nucleul celulei răspunde de proprietățile sale ereditare numai în contextul întregului divin celular; atunci când ADN-ul nuclear este scos din celulă în scop de inginerie genetică, el își modifică însușirile în sensuri diferite de cele ereditare (folosite în industria farmaceutică, agricultură etc.). Celula unui macroorganism animal sau vegetal are însușiri specifice date de eul divin al macroorganismului în cadrul țesutului din care face parte – însușiri care se modifică radical atunci când celula este scoasă din *vivo* și trecută *in vitro* – într-o cultură de celule a laboratorului medical. Individul uman – în calitate de element al structurii sistemului social-ecologic uman – are însușiri specifice conferite de eul divin social prin componenta pozițională a rețelei de statut-rol – însușiri care dispar atunci când individul este izolat de societate ș.a.m.d.

Fiecare sistem material-real al universului (atom, moleculă, celulă, om, animal, copac, planetă, stea etc.) este o unitate a unei structuri informaționale (provenite energetic din Persoana Treimică a Duhului Sfânt) și a unui substrat material-energetic, care este rădăcina pătratului, a imperfecțiunii, a răului, ca impuls entropic pentru dezorganizarea eului, a sufletului. Dumnezeu este persoana perfectă, care emană toată energia informațională a universului. Individualitățile materiale (atom, moleculă, celulă, om, animal, copac, planetă, stea etc.) primesc viață atunci când sunt organizate din interior de către *lumina Domnului* (harul Duhului Sfânt), care este o energie informațională care pornește de la Logosul unicului Dumnezeu și are acțiuni de autoorganizare și autoreproducere la nivelul fiecărui suflet individual: atom, moleculă, celulă, om etc. În fiecare sistem material-real este prezent și un element informațional divin care e structura²² ce reprezintă sufletul său. Elementul nepieritor al sufletului este natura sa informațional-divină. Dumnezeu este un suflet al sufletelor, o monadă a monadelor – cum afirma filosoful german G.W. Leibniz (1646-1716).

²⁰Pentru amănunte privind conceptul de *cutie neagră*, vezi: Ion Irimie, *Teoria cutiei negre*, Revista de Filozofie a Academiei R.P.R., nr.7, 1969, p.855-867.

²¹Eul unui sistem material real tip Bertalanffy (atom, moleculă, celulă, macroorganism pluricelular, ecosistem, biosferă, planetă etc.) este un termen care semnifică următoarele expresii aproape sinonime în filosofia științelor: esența, structura sistemului material, sinteza informațională a elementelor sistemului material, monada lui Leibniz, ideea lui Platon, conceptul lui Hegel, entelehia lui Aristotel, sufletul sistemului material real. Semnificația filosofică a conceptului de eu a fost statornică de filosoful german Johann Gottlieb Fichte (1762-1814) în lucrarea sa *Bazele teoriei științei*. El a considerat că natura, materia, este un „non-Eu“, iar viața reprezintă un produs al acțiunii Eului divin asupra „non-Eului“, dar eul divin al unui sistem material nu este însăși Persoana lui Dumnezeu, ci un: „sfeșnic aprins de *lumina Domnului*“, adică de energia necreată (*Pildele lui Solomon*, 20, 27), adică chipul interior nouă al lui Hristos întrupat.

²²Structura sistemului material-real reprezintă conceptul fundamental al TGS (teoria generală a sistemelor), care, împreună cu paradigma informațional-cibernetică, ne ajută în prezent să-l cunoaștem pe Dumnezeu în modul său de manifestare în intimitatea materiei.

Iubirea este una dintre valorile morale fundamentale ale creștinismului. La baza iubirii stă întotdeauna necesitatea de sinteză informațională cu obiectul ei, care poate fi o persoană, un grup uman, națiunea din care facem parte ș.a.m.d. Esența iubirii este *continuitatea* energiei informațional-divine care pleacă din conștiința subiectului care iubește (fără ca această conștiință să-și piardă autonomia, adică *discontinuitatea* ei în matricea material-biologică a creierului) și ajunge în structura obiectului iubirii, aflat în afara conștiinței subiectului. Asistăm la o identificare informațională a subiectului cu obiectul iubirii.

Să luăm ca exemplu iubirea dintre două individualități umane. Dacă are un grad ridicat de spiritualitate, materia biologică a individului, problemele propriului său trup trecător și păcătos trec pe un plan secundar, pentru a deveni prioritară energia informațională a sintezei interpersonale prin care se relevă *continuitatea* energiei divine a unității interpersonale. Forma superioară a iubirii interpersonale omenești este sacrificiul de sine în favoarea celuilalt – situație care apare de obicei în cazuri-limită, cum ar fi: o catastrofă naturală sau socială (război sau incendiu). În această împrejurare, energia informațional-divină a unificării eului cu celălalt este așa de mare încât subiectul iubirii simte nevoia de a se lepăda de sine, de a renunța la individualitatea sa organică, aflată *acum* și *aici*, ca *discontinuitate*, pentru a salva obiectul iubirii. Apare atunci tendința dinamică a subiectului de a se identifica informațional cu obiectul uman iubit, de a-și afirma *continuitatea* informațional-divină a propriului eu în eul semenului său aflat în pericol. Acest sacrificiu de sine reprezintă forma cea mai înaltă a valorii morale în care sufletul – ca *discontinuitate* a energiei informațional-divine – se transformă într-un veritabil „sfeșnic al Domnului”²³. Prin moarte dispare doar eul trupesc, sensibil, pierce substratul material-energetic al *discontinuității* informațional-divine a individului, adică ceara lumânării sfeșnicului în exemplul de mai sus, dar rămâne *lumina Domnului*, adică eul spiritual-moral, ca un bun comun, un adevăr care plutește deasupra tuturor. Cu alte cuvinte, rămâne după moarte *continuitatea* energiei informaționale a eului uman, care s-a sacrificat pentru un scop nobil. Acest bun comun apropie lumina informațională a Domnului din

subiectul uman de energia informațională a Mântuitorului, care s-a jertfit pe cruce pentru binele oamenilor. În felul acesta, prin faptele morale ale oamenilor, se afirmă repetat dualitatea energiei informațional-necreate de a fi în același timp *continuu* și *discontinuu*. Cu alte cuvinte, energia informațională necreată își afirmă în ea însăși permanenta dualitate dintre *discontinuitatea* informațională a făpturilor (prin autoorganizarea și autoreproducerea sistemelor materiale reale) și *continuitatea* universală a *luminii Domnului* pe care știința actuală o demonstrează că există pretutindeni.

Mijlocul cel mai bun pentru a ilustra dualitatea divină a energiei informaționale nu-l reprezintă exemplul unui caz-limită al sacrificiului de sine, ci însăși rugăciunea, care este fenomenul religios care deschide relația informațională dintre om și Dumnezeu. Rugăciunea este expresia unei legături, adică a unei *continuități* informaționale care se statornicește prin semne verbale (care circulă într-un canal de comunicare) între o persoană umană și Persoana lui Dumnezeu. Individul uman care se roagă este un microcosmos care integrează trei etaje informaționale integrate: informația acizilor nucleici (ADN), informația celulelor neuronale ale creierului și informația psiho-socială (conștiința). Subiectul uman aflat în rugăciune reprezintă, în miniatură, o sinteză informațională a întregului univers, un Tot unitar plin de viață integrată. Prin rugăciune, el stabilește o *continuitate* informațional-energetică a eului său cu forma perfectă informațională a Eului divin, care pătrunde în tot micro și macrocosmosul. Dar în momentul rugăciunii, *continuitatea* informațională a semnelor care circulă între om și Dumnezeu se transformă în opusul ei, forma *discontinuu* a energiei necreate de la nivelul sursei de comunicare și de la nivelul destinatarului comunicării, care sunt persoana umană și Persoana Divină. Faptul că prin rugăciune Persoana Divină, care e o sursă a informației (emițător), conferă energiei informaționale-necreate un moment de *discontinuitate* inevitabilă unei conversații pentru a se pune în legătură informațională, în același timp și în toate locurile, în mod continuu, cu toți oamenii care se roagă, reprezintă pentru conștiința umană cunoscătoare o dualitate inexplicabilă prin normele tradiționale de gândire ale cunoașterii umane și logicii aristotelice.²⁴ Dar dualitatea *continuității* și

²³Pildele lui Solomon, Proverbe, 20, 27

²⁴Logica dualității *luminii Domnului* (energii informaționale-necreate) interiorizată în materie are aceeași structură formală și valoare de adevăr științific cu logica cuantică, ce contrazice principiile logicii aristotelice, explicând dualitatea undă-corpusul din structura informațională a atomului, precum și logica dualității dintre materia macroobiectului și energia lui dată de viteză – conform teoriei lui Einstein. Prin urmare, conceptul dualității energiei necreate este scos din sfera Misterului și trecut în domeniul teologiei naturale, ceea ce are menirea de a ne întări credința în Dumnezeu și în puterea rațiunii – așa cum au procedat Sfinții Părinți.

discontinuității informațional-energetice a Divinității este confirmată științific la nivelul sistemelor materiale reale ale universului, în care se întrupează Hristos prin statutul său divin²⁵, atât la nivel microfizic (dualitatea undă-corpusul), cât și macrofizic: dualitatea materie-energie (câmp de forțe): sistem macrofizic material anorganic – câmp electromagnetic (energetic), individ animal sau uman – câmp de forțe psihosocial ș.a.m.d. De observat că toate dualitățile energetic-informaționale ale sistemelor materiale reale sunt dualități energetic-informațional *create* de către dualitatea informațional-energetică inițială, fundamentală, divină, primordială și necreată a *luminii Domnului* care pleacă de la un singur Dumnezeu. Toate formele dualității energetic-informaționale necreate, inclusiv cea dintre evoluția și creația materiei universului, sunt condiționate, în ultimă instanță, de comuniunea fundamentală dintre ipostaza Persoanei lui Dumnezeu-Tatăl (întrupat în Fiul²⁶) și ipostaza Persoanei Duhului Sfânt descrisă la cele două concilii ecumenice din Niceea (325) și Constantinopol (381).

CONCLUZII

1. Studiul unității supreme a celor trei Persoane distincte din Sfânta Treime s-a făcut în acest articol prin trecerea pe un plan secundar a comuniunii filiale cu Tatăl, pentru a pune accentul – din motive strict metodologice – pe comuniunea cu Duhul Sfânt, deoarece această comuniune ne explică cel mai bine unitatea supremă a coordonării divine a proceselor de evoluție și creație a materiei universului. Coordonarea divină a lumii fizic-materiale și biologice se face prin mecanismul informațional-divin (necreat) care are, în același timp, putere creatoare și evolutivă, fiind apt să fie cercetat prin mijloace empirico-rațional-științifice. Aceasta a condus la posibilitatea de a discuta și înțelege faptul teologic al Sfintei Treimi în limbajul filosofiei științelor cognitive, ceea ce a solicitat, în anumite pasaje ale articolului, o minimă distanță atât față de termenii experienței religioase, cât și față de termenii experienței științelor cognitive. În relația actuală dintre

știință și religie, unii cercetători au simțit nevoia unui al treilea limbaj, cu o poziție intermediară, care să fie cel al metafizicii reunite a religiei și științelor cognitive.

În acest sens, subliniem faptul că sintagma dualitate divină aparține exclusiv limbajului metafizicii științelor cognitive și nu se încadrează în faptul teologic Treimic. Nu te poți ruga la dualitatea informațional-divină a energiei necreate, ci numai la Sursa primară a acestei energii informaționale: prin Duh (care are o natură informațională) ne rugăm la persoana Tatălui (întrupat în Fiul), astfel că realizăm în faptul teologic o comuniune a persoanei Tatălui cu Duhul, care ne permite să ne rugăm, să conversăm prin schimburi de mesaje între persoane distincte, care devin succesiv, în timpul conversației sursă și destinatar de semnal energetic informațional.

2. Conceptul de energie informațional-divină (necreată) a fost formulat prin integrarea concepției palamismului a relației energetice a unicului Dumnezeu cu lumea cu teoria cognitivă a informației, formulată în a doua jumătate a secolului XX. Această viziune interdisciplinară a permis nu numai explicarea științifică a unor subtilități ale dogmei Trinității, dar a luminat din Misterul creației divine a universului material, nuanțându-se unele aspecte din *Geneza* Vechiului Testament cu ajutorul conceptului de Big-Bang. Acesta a fost o explozie dirijată în cele mai mici amănunte de rațiunea Tatălui Cereșc. Dumnezeu a creat materia universului sub forma unui atom primar deosebit de dens, concentrat, aproape fără spații libere în interior, în care a întrupat statutul divin al Fiului său sub forma Cuvântului (informația) care a emis câmpul energiei informaționale (necreate). Imediat acesteia i s-a opus un Altul, care e non-Fiul Divin, adică materia atomului primar – care s-a manifestat prin energia entropică²⁷ specifică lumii create. Din conflictul primordial al energiei entropice create cu energia informațională necreată a rezultat prima explozie astronomică mare: Big-Bang-ul. Permanentă luptă dintre energia informațională (necreată) și energia entropică (creată de Dumnezeu) nu reprezintă o

²⁵Întruparea lui Hristos în materie îmbracă forma informațională a autoorganizării și autoreproducerii sistemelor materiale reale: atom, moleculă, celulă, om, animal, copac, planetă, stea etc.

²⁶Statutul divin al Fiului întrupat în materia universului a fost statornicit cu aproximativ 15 miliarde de ani în urmă, în momentul Big-Bang-ului, iar statutul uman al ipostazei Fiului a luat ființă la Betleem acum 2000 de ani.

²⁷Entropia a fost descrisă inițial în termodinamică, ca o măsură a caracterului haotic, dezordonat, al mișcării moleculelor unui lichid – mișcare care se intensifică odată cu încălzirea lui, însă ulterior, semnificația termenului de entropie s-a generalizat, desemnând o măsură a gradului dezorganizării, deteriorării, degradării oricărui sistem material real: celulă, organ, țesut, organism, vegetal, animal sau uman, ecosistem, planetă, stea etc. *Informația* a fost definită ca o măsură a cantității de incertitudine, dezordine sau nedeterminare pe care o abolește (Ross Ashby). De pildă, bitul, care e unitatea internațională de informație, se definește ca fiind cantitatea de informație statistică ce revine pentru un eveniment elementar probabil (semnal) în cazul în care în canalul de comunicare circulă două semnale, iar sistemul destinat (om, calculator electronic, celulă etc.) face o singură alegere între aceste două posibilități (semnale).

imperfecțiune spontană a naturii, ci este o lege fixată de unicul Dumnezeu pentru ca din această contradicție sistemele materiale (atom, moleculă, om etc.) să se poată perfecționa din propriile greșeli adaptative, adică să-și poată asigura evoluția, iar omul să se îmbunătățească duhovnicește din experiența păcatelor, adică să înțeleagă că nerespectarea poruncilor morale divine (a fi cumpătat, virtuos, a nu fura etc.) îl duce la suferință și boală. Cu alte cuvinte, conflictul veșnic dintre Duh și poftele entropice ale trupului – conflict manifestat, din punctul de vedere al metafizicii și științelor cognitive, ca opoziție dintre energia informațională și energia entropică – reprezintă forța motrice a evoluției omului și a evoluției universului material în general.

Energia informațională se deosebește de energia entropică prin următoarele trăsături:

a) Energia informațională are un caracter *antientropic*. Nu numai energia informațional-umană se opune entropiei, dar și energia informațională a biomoleculilor, celulelor, plantelor, animalelor, biosferei etc. se opune dezorganizării date de energia entropică. Dacă informația care circulă între sistemele materiale reale aduce o creștere a coeziunii lor interne și a gradului lor de organizare, atunci entropia – ca opus al informației – se manifestă prin catastrofe naturale sau sociale, boală, suferință... ș.a.m.d. toate acestea conducând la degradare calitativă: transformarea stelei într-o gaură neagră, a sistemului biologic în sistem bio-

chimic, a acestuia în sistem chimic anorganic, apoi trecerea chimicului anorganic în fizic și la urmă apare transformarea diverselor forme de energie fizică (mecanică, electrică, magnetică etc.) în căldură și, în cele din urmă, egalizarea căldurii conform principiului doi al termodinamicii.

b) Energia informațională (necreată) este condiția apariției *vieții* pe Pământ sau pe orice planetă din univers, pe când energia entropică este condiția *morții* oricărui sistem material real.

c) Energia informațională divină este elementul, condiția sau criteriul *libertății*, pe când energia entropică este elementul, condiția sau criteriul *necesității*, care stă la baza legilor naturii anorganice și organice – legi create de unicul Dumnezeu odată cu creația materiei și a energiei entropice.

Spiritul întregii Sfinte Scripturi se bazează pe principiul libertății individului uman, ceea ce exclude din start oricare comportament totalitarist al Bisericii, deși, în practică, se întâmplă deseori invers, din cauza patimilor sociale de putere ale practicienilor vieții sociale și religioase – patimă dată de răul implicat în energia entropică.

d) Energia informațională este *necreată* ca însăși unicul Dumnezeu, având rolul de a face legătura energetic-informațională dintre Dumnezeu și lume, prin continuitatea universală a câmpului ei de semnale, pe când energia entropică este *creată* și aparține exclusiv lumii materiale (microfizice, fizice, chimice, biologice etc.)

BANCA TRANSILVANIA SUSȚINE SECTORUL MEDICAL DIN ROMÂNIA

BANCA TRANSILVANIA a lansat, special pentru sectorul medical românesc, o divizie care îi este dedicată în exclusivitate – DIVIZIA PENTRU MEDICI, cu scopul de a sprijini și încuraja inițiativa de privatizare a acestuia.

DIVIZIA PENTRU MEDICI înseamnă produse și servicii financiare concepute astfel încât toți medicii să aibă acces la finanțare, o echipă formată din MEDICI ȘI CONSULTANȚI FINANCIARI, unități dedicate, precum și consultanță juridică și asistență economico-fiscală.

Pachetele de produse și servicii financiare sunt diferențiate în funcție de gradul profesional al medicilor – Rezident, Specialist și Praxis – fiind acordate pe baza unor criterii socio-profesionale. Astfel, medicii vor putea accesa credite imobiliare pentru achiziția de locuințe, sedii de birouri, cabinete medicale, credite pentru nevoi nenominalizate cu ipotecă, credit pentru nevol profesionale fără garanții materiale, respectiv, exclusiv pentru pachetele Specialist și Praxis, credite pentru achiziția de echipamente medicale și credite pentru achiziția de autovehicule.

Pentru mai multe informații, apălați 0800.8.BTMED (28633); *BTMED (*28633) serviciu disponibil în rețelele Vodafone și Orange sau accesați www.diviziapentrumedici.ro.